

ВРХОВНИ СУД
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 118-0-Рев-08-000 593
Бања Лука, 15.5.2009. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија овог суда Петра Бајића као предсједника вијећа, те Драгослава Лукића и Јанка Нинића као чланова вијећа, у правној ствари тужилаца Б.Ј., В.Б., З.С., Н.С., М.Т., Д.П., С.П., Љ.Ј., М.О., П.С. и Д.М., заступаних по пуномоћнику О.Ј., адвокату из З., Улица ..., против тужене РС – Министарство ... РС П.у. РС, заступане по Правобранилаштву РС, ради заштите права из радног односа, одлучујући о ревизији тужилаца против рјешења Окружног суда у Бијељини број 012-0-ГЖ-08-000 145 од 18.3.2008. године, на сједници одржаној дана 15.5.2009. године, донио је

Р Ј Е Ш Е Њ Е

Ревизија се уважава, укида се рјешење Окружног суда у Бијељини број 012-0-ГЖ-08-000 145 од 18.3.2008. године и предмет враћа том суду на поновно суђење.

О б р а з л о ж е њ е

Рјешењем Основног суда у Зворнику број: 083-0-П-06-000 361 од 18.1.2008. године одбачена је као неблаговремена тужба тужилаца, којом су тражили да се тужена обавезе да тужиоцима, сваком појединачно, исплати одређен новчани износ по основу накнаде трошкова превоза, на име накнаде топлог obroка, као и на име накнаде регреса, са законском затезном каматом од дана 18.12.2006. године, као дана подношења тужбе до исплате, те да им накнади трошкове парничног поступка, у року од 15 дана од дана доношења пресуде, под пријетњом принудног извршења.

Другостепеним рјешењем Окружног суда у Бијељини број 012-0-ГЖ-08-000 145 од 18.3.2008. године жалба тужилаца је одбијена и потврђено је рјешење Основног суда у Зворнику број: 083-0-П-06-000 361 од 18.1.2008. године, те је одбијен њихов захтјев за накнаду трошкова поступка.

Тужиоци су изјавили ревизију против другостепеног рјешења због повреде одредаба парничног поступка из члана 209. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС" бр. 58/03, 85/03 у 74/05, у даљем тексту: ЗПП) која је

почињена у поступку пред другостепеним судом и због погрешне примјене материјалног права.

Одговор на ревизију није поднесен.

Ревизија је основана.

Тужбом се тражи заштита права из радног односа на начин да се тужена обавезе да тужиоцима исплати неисплаћене накнаде по основу радног односа (трошкове превоза на посао и долазак са посла, топли оброк за вријеме рада и регрес за годишњи одмор).

Наконведеног поступка првостепени суд је утврдио: да су тужиоци запослени у органу управе; да је тужилац Б.Ј. поднио захтјев за исплату трошкова превоза, топлог obroка и регреса; да је, поступајући по том захтјеву, тужена дописом број 01/0201/131-9-446/03 од 31.1.2003. године именованом “доставила обавјештење” да су у износ накнада који редовно добија укључена сва средства за плату и накнаде”; да је, поступајући по захтјеву тужилаца за исплату трошкова превоза, дописом број 06/1.01/0202/134-59/06 од 11.9.2006. године “достављено обавјештење” да се њиховом захтјеву не може удовољити, јер да су путни трошкови, топли оброк и друге накнаде предвиђене законом “укључене” заједно са платом кроз коефицијент уз редовна мјесечна примања; да су, након добијања тог обавјештења, тужиоци дана 18.12.2006. године поднијели тужбу за заштиту права из радног односа; да је та тужба неблаговремена, јер да је поднесена након протекла рока од 30 дана од дана када их је тужена обавјестила о томе да су им топли оброк и превоз урачунати у коефицијент за плате; да су се тужиоци по захтјеву за заштиту тог права из септембра 2006. године, суду најкасније могли обратити до 14.10.2006. године.

Код овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд сматра да се у погледу заштите њиховог права из радног односа примјењује Закон о административној служби у управи Републике Српске, при чему се позива само на основни текст тог закона (“Службени гласник РС” бр. 16/02). Становиште у погледу примјене тог закона образлаже тиме што се тужени у Правилнику о раду и Правилнику о платама запослених у П.у. РС позива на Закон о административној служби у управи Републике Српске, а у наведеним правилницима су одређена радна мјеста, плате са коефицијетима и платним групама, те да су, осим државних службеника, прописани коефицијенти административног особља, возача, дактилографа, кућних мајстора, радника на одржавању чистоће, стручних сарадника за принудну наплату. Релевантно за одлучивање у овом предмету сматра одредбу члана 88. став 6. Закона о административној служби у управи Републике Српске (“Службени гласник РС” бр. 16/02, 62/02, 38/03 и 42/04, у даљем тексту: ЗАСУРС), којом је регулисано да ако државни службеник није задовољан одлуком старјешине државног органа може се обратити надлежном суду у року од 30 дана од њеног достављања (преклузиван рок, који доводи не само до губитка права за покретање спора, него и до губљења самог права).

Рјешењем Окружног суда у Бијељини одбијена је жалба тужилаца изјављена на рјешење првостепеног суда, са образложењем да су они запослени у државном органу и да су у смислу члана 4. ЗАСУРС државни службеници, због чега да је њихова тужба у смислу члана 88. тог закона неблаговремена. Налази да је тужена, по захтјеву тужилаца за заштиту права из радног односа, дала негативан одговор у актима број 01/0201/131-9-446/03 од 31.1.2003. године и број 06/1.01/0202/134-59/06 од 11.9.2006. године, што тужени погрешно у наводима жалбе назива “уобичајеном кореспонденцијом”; да су њихови захтјеви поднесени прије него што им је одговорено дописима туженог (последњи акт од 11.9.2006. године); да би, и у случају да је приговор поднесен због “ћутања старјешине”, тужба би била поднесена по протеку тридесетодневног рока, односно осамдесет три дана од подношења захтјева.

Овакво правно становиште је преурањено.

Акт тужене број 01/0201/131-9-446/03 од 31.1.2003. године, упућен тужиоцу Б.Ј., означен је као одговор на захтјев за ретроактивну исплату путних трошкова, топлог оброка и регреса и потписан је од стране тадашњег директора туженог. Из његовог садржаја произлази да се именовани, који је поднио захтјев за исплату топлог оброка, путних трошкова и регреса, обавјештава да су у износу који редовно мјесечно добија укључена сва средства за плату и накнаде (топли оброк, путни трошкови, регрес) предвиђена буџетом П.у.

Акт тужене број 06/1.01/0202/134-59/06 од 11.9.2006. године, упућен тужиоцима, означен је као одговор на захтјев за исплату трошкова превоза и потписан је од стране в.д. директора тужене. Из његовог садржаја произлази да се њиховом захтјеву не може удовољити, јер да су путни трошкови, топли оброк и друге накнаде предвиђене законом “укључене” заједно са платом кроз коефицијент уз редовна мјесечна примања.

По оцјени овога суда, нижестепни судови су правилно утврдили да су сви тужиоци запослени у организационој јединици тужене (овдје: Подручни центар З.), која је орган државне управе (члан 21. - 22. Закона о Пореској управи – “Службени гласник РС” бр. 51/01, 74/04, 2/05, 96/05 и 75/06), те да су туженој поднијели захтјев за заштиту својих права. Такође, правилно је утврђење да наведеним актима туженог одбијен њихов захтјев за заштиту права из радног односа.

Међутим, у току поступка пред првостепеним судом, а и у другостепеном поступку, остала је неутврђена одлучна чињеница од које зависи рјешавање предметног спора – да ли тужиоци имају својство државних службеника, зависно од тога на којим радним мјестима су били запослени код тужене.

Наиме, чланом 2. став 6. ЗАСУРС је прописано да су запослени у органима државне управе на радним мјестима из члана 32. овог закона државни службеници.

Том одредбом (члан 32. став 1. тачка 1. – 9. тог закона) таксативно су набројана радна мјеста у државној управи.

Одредбом члана 88. ЗАСУРС прописани су услови и рокови за остваривање судске заштите државних службеника, који је условљен претходним поступком интерне заштите њихових права. Даље, прописано је да државни службеник који сматра да су му одлуком надлежног органа поврјеђена права има право да у року од 8 дана поднесе приговор (став 2. тог члана), кад настаје обавеза послодавца да у року од 30 дана одлучи о приговору (став 3 тог члана), а уколико у том року не одлучи о приговору, државни службеник је дужан да у даљем року од 30 дана поднесе тужбу надлежном суду. Ови рокови су преклузивног карактера, како то правилно налазе и нижестепени судови, па се њиховим пропуштањем губи не само право на остваривање судске заштите, него и само право чију заштиту траже.

Дакле, за пресуђење ове правне ствари било је потребно утврдити одлучну чињеницу - да ли су тужиоци, или поједини од њих, запослени код тужене на радним мјестима из члана 32. ЗАСУРС, од које зависи да ли су они ради заштите права из радног односа били дужни, у смислу члана 88. ЗАСУРС, претходно покретнути поступак интерне заштите (став 2, 3 и 5 тог члана), након чега би услиједила могућност остваривања судске заштите (став 6. тог члана). У противном, уколико нису државни службеници у смислу ЗАСУРС, тужиоци би у смислу члана 105. став 1. Закона о раду (“Службени гласник РС” број 38/00, 40/00, 47/02 и 38/03) били овлашћени поднијети тужбу суду, без претходног обраћања послодавцу за заштиту права и то у смислу става 2. тог члана, у којем случају би у предметном спору требало цијенити питање благовремености њихове тужбе (“у року од једне године од сазнања за повреду права...”).

С обзиром на наведено, у овом моменту је преурањено правно становиште нижестепених судова да су тужиоци државни службеници, поготово што се у својим одлукама позивају на одредбу члана 4. ЗАСУРС, којом је било прописано да је државни службеник лице запослено у државном органу. Наиме, у вријеме када су тужиоци поднијели тужбу суду (18.12.2006. године) та одредба је брисана Законом о измјенама и допунама ЗАСУРС (“Службени гласник РС” бр. 49/06 од 29.5.2006. године).

Како је због погрешне примјене материјалног права непотпуно утврђено чињенично стање, овај суд је у смислу члана 250. став 2. ЗПП одлучио као у изреци овог рјешења.

Предсједник вијећа,
Петар Бајић